

ЛЮ ЛЕЙ

Структурні компоненти готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій у процесі професійної підготовки

УДК 378.046-021.64:37.011.3-051]:[37.091.33:75]

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИКОРИСТАННЯ АРТ- ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Лю Лей

аспірант кафедри педагогіки

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава, Полтавська обл., Україна

ORCID ID 0009-0004-2182-6394

lulej213@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена виокремленню структурних компонентів готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій у процесі професійної підготовки з метою подальшого дослідження реального стану сформованості готовності у майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій. Обґрунтовано багатоаспектність та складність вирішення проблеми формування готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій у процесі професійної підготовки. Було визначені ознаки готовності до педагогічної діяльності майбутніх учителів.

В результаті було запропоноване власне бачення структури готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій в процесі професійної підготовки, яка складається з чотирьох взаємопов'язаних компонентів, а саме: ціннісно-мотиваційний, змістовний, комунікативно-діяльнісний та особистісно-регулятивний. Ціннісно-мотиваційний компонент передбачає усвідомлення ставлення майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій, що визначає спрямованість майбутніх учителів образотворчого мистецтва на використання арт-технологій. Сформованість змістовного компоненту свідчить про розвиток інтелектуальної активності майбутніх учителів, наявність у них власного особистісного потенціалу до використання арт-технологій у майбутній професійній діяльності. Комунікативно-діяльнісний компонент проявляється в наявності організаційних, розвиваючих і комунікативних компетентностей, а також умінь та навичок володіння арт-технологіями як системою інваріантних педагогічних умінь по вирішенню педагогічних завдань. Особистісно-регулятивний передбачає здатність до саморегуляції у процесі використання арт-технологій у педагогічній діяльності, самоконтроль і професійну самооцінку.

Ключові слова: готовність майбутніх учителів; образотворче мистецтво; арт-педагогічні технології; структура.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Питання сучасної якісної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва та формування в них готовності до використання арт-технологій у процесі професійної підготовки залишаються недостатньо дослідженими. Потребують вивчення такі аспекти, як в контексті професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва як стверення певних педагогічних умов щодо формування в них

готовності до використання арт-технологій в майбутній педагогічній діяльності. Зважаючи на складність й багатоаспектність цієї проблеми в сучасних умовах існують питання, які потребують науково-дослідного і експериментального розв'язання, зокрема, вирішення проблеми формування готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій у процесі професійної підготовки.

Аналіз теорії і практики досліджуваної проблеми дозволив виявити суперечності між: по-перше, вимогами суспільства до якості професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва і рівня сформованості в них готовності до використання арт-технологій у майбутній професійній діяльності; по-друге, необхідністю забезпечення ефективних педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій у процесі професійної підготовки та недостатньою теоретичною і практичною розробленістю цього питання в педагогічній науці; по-третє, доцільністю, креативністю та зручністю використання арт-технологій майбутніми учителями образотворчого мистецтва й відсутністю нормативної бази для їх використання в умовах вітчизняного ЗВО державної або комунальної форми власності; по-четверте, розширенням можливостей використання сучасних арт-технологій і недостатньою розробленістю методичного супроводу щодо їх застосування майбутніми учителями образотворчого мистецтва у процесі професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання становлення й розвитку арт-терапії в педагогічній науці були предметом дослідження таких науковців, як М. Беляєвої, М. Кисельової, О. Копитіна, Л. Лебедевої, О. Сороки та ін. Втім, слід зазначати, що незважаючи на значну кількість досліджень із зазначеної проблема використання арт-педагогічної технологій в професійній діяльності майбутніх учителів залишається невирішеною й до нині. Дослідники розрізняють такі види готовності: психологічну, науково-теоретичну, практичну, психофізіологічну (М. Віленський, Р. Сафін); завчасну і тимчасову, ситуативну (М. Дьяченко, Л. Кандибович); психологічну та практичну (Ю. Васильєв, Б. Райський); загальну і спеціальну (Б. Ананьєв та ін.).

В контексті дослідження професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва структурні компоненти були об'єктом дослідження таких науковців, як М. Дьяченко, Л. Кандибович, Ю. Кахіані, Б. Максимчук, Ю. Шевченко та ін.

Формулювання цілей статті – на основі вивчення психолого-педагогічної літератури, визначення загальнонаукових та методичних принципів формування

готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій виокремити структурні компоненти готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій у процесі професійної підготовки з метою подальшого дослідження реального стану сформованості готовності у майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій.

Теоретичні основи та методика дослідження. В психолого-педагогічній літературі існує значна кількість визначень поняття «готовність», втім, запропоновані науковцями сутність та зміст зазначеного поняття не виключають, а взаємодоповнюють одне одного. З позиції акмеологічної культури майбутнього вчителя розвиток готовності відбувається в контексті трьох вимірах: по-перше, індивідуально-особистісному вимірі, який передбачає розуміння готовності як комплексу різноманітних властивостей, з одного боку, а, з іншого, – готовність є інтегральним, цілісним утворенням; по-друге, функціональній вимір, який передбачає короткотривалий або довготривалий стан, у якому активізуються психічні функції та мобілізуються фізичні й психічні ресурси; по-третє, особистісно-діяльнісній вимір, який визначається як цілісний прояв усіх аспектів особистості, що забезпечують ефективність діяльності (Деркач, 2011). Науковець впевнений, що поняття «готовність до саморозвитку» являє собою цілісний прояв внутрішньої активності особистості у подоланні внутрішніх протиріч та творчій реалізації планів і програм самоздійснення; складне, комплексне психічне утворення, сукупність взаємопов'язаних компонентів, що мають динамічну структуру.

З позиції діяльнісного підходу готовність людини до будь-якої діяльності розглядається як професійна діяльність, яка характеризується здатністю та готовністю фахівців до здійснення певної професійної діяльності на підґрунті ефективного професійного навчання та опанування фахівцем професійних знань, вмінь та навичок. Точніше, готовність ще й трактується як активний стан особистості, що спричиняє діяльність або як результат професійної діяльності; як якість, що визначає ставлення до професійних ситуацій та завдань; як передумова цілеспрямованої діяльності, її регулювання, стійкості та ефективності (Лук'янчук, 2021).

В контексті формування готовності майбутніх учителів до педагогічної діяльності Л. Красюк зазначає, що підготовка виступає засобом формування готовності до діяльності, готовність є результатом і показником якості підготовки, що реалізується і перевіряється в діяльності; діяльність є метою підготовки і водночас виконує функції її регулювання та корекції (Красюк, 2013).

Відзначимо, що відмінною рисою всіх наведених визначень досліджувального поняття є те, що визначення поняття готовності до педагогічної діяльності не є суперечливими в межах визначення, а здебільше взаємодоповнюючими. Очевидно, що всі трактування вищезазначеного поняття розширює й поглиблює уявлення про складність і багатогранність феномена готовності майбутніх учителів до будь-якої педагогічної діяльності.

Аналогічної думки дотримується Ю. Чапюк, яка вважає, що професійна готовність науково-педагогічного працівника до педагогічної діяльності передбачає, як фахову кваліфікацію, так і певну сукупність особистісних якостей і властивостей (Чапюк, 2015). Щодо складника готовності до педагогічного діяльності, який передбачає фахову кваліфікацію науково-педагогічного працівника, то він містить такі складники, які передбачають формування професійних компетентностей, таких як: 1) спеціально-предметна компетентність, яка характеризується наявністю ґрунтових знань з фахових дисципліни, а також наявністю широкої обізнаності в певній науково-предметній галузі; 2) психолого-педагогічна компетентність, що передбачає наявність глибоких теоретичних знань з психології та педагогіки, а також практичних умінь застосування їх на практиці в освітньому процесі; 3) комунікативна компетентність, яка характеризується умінням здійснювати ефективне педагогічне спілкування в межах освітнього процесу; 4) соціокультурна компетентність, яка дозволяє продуктивно взаємодіяти з представниками інших мов та культур у соціокультурному просторі (Шехавцова, 2007).

Досить цікаву думку висловив В. Староста, що є підтвердженням на користь того факту, що готовність до будь-якої діяльності безперечно сприяє формуванню професійної компетентності завдяки систематичному самовдосконаленню особистості, накопиченню професійного досвіду тощо (Староста, 2019). Слід відзначити, якщо готовність до педагогічної діяльності є результатом професійної підготовки, то професійну компетентність розглядають як здатність вирішувати професійні завдання і проблеми, інтеграцію досвіду та подальшої самоосвіти, і як результат професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Таким чином, поняття «готовність до професійної діяльності майбутніх педагогів» не тільки як психічний стан, а й як стійку характеристику особистості, тривалу та постійну багатокомпонентну структуру, яка трансформується завчасно внаслідок діяння складного комплексу умов і чинників.

Як зазначають наковці, на сьогодні не існує єдиного підходу до визначення структури поняття «готовність майбутніх учителів до професійної діяльності»,

тому розглянемо цей аспект детально з позиції педагогічної науки. Відзначимо, що виділення компонентного складу готовності майбутніх учителів до готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій в професійній діяльності значною мірою умовне, оскільки під час професійної діяльності готовність до використання арт-технологій є цілісною системою, а всі її компоненти взаємопов'язані та взаємообумовлені.

Досить цікавий погляд на структуру готовності педагога до будь-якої діяльності висловили науковці (О. Іванашко і Н. Вічалковська, 2014), які звернули увагу на три аспекти: теоретичний, практичний і психологічний. В контексті нашої наукової роботи перша складова готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій в професійній діяльності – теоретична складова включає: базу знань з образотворчого мистецтва; знання про особливості освітньої діяльності; ознайомленість із методиками роботи з арт-технологіями. Практична готовність включає такі складові, як володіння методиками роботи з арт-технологіями; володіння досвідом впровадження й використання арт-технологій в освітньому процесі; розуміння власних особистісних і професійних перспектив тощо. Психологічна готовність майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій в професійній діяльності включає власне інтерес, ставлення до діяльності, почуття відповідальності, упевненість в успіхові, потребу виконання поставлених завдань на високому професійному рівні. Формування психологічного компоненту готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій повинно спрямовуватися на: самопізнання власних індивідуальних особливостей і можливостей; усвідомлення своїх інтересів, мотивів, бажань, прагнень; позбавлення неадекватної оцінки власних можливостей; ставлення до себе як до особистості і як особистості в професійній діяльності.

Як зазначає В. Плющ, готовність майбутніх учителів до професійного самовдосконалення передбачає інтегровану властивість особистості, яка може бути сформована під час професійної підготовки, що відображає наявність мотивації, тобто мотиваційного компоненту; професійних знань, умінь і навичок, тобто когнітивно-діяльнісного компоненту та рефлексивного, тобто оцінювального компоненту (Плющ, 2019). Дослідниця стверджує, що структурні компоненти готовності майбутніх учителів до професійного самовдосконалення відповідають компонентам професійного самовдосконалення, а саме: самопізнання, самоосвіта, яка вміщує як самонавчання, так і самовиховання, а також самоконтроль.

Досить цікавий погляд має дослідниця (Шевченко, 2018), яка запропонувала три змістовних виміру поняття «готовність майбутнього вчителя», яке вміщує такі компоненти, як знаннєвий, почуттєвий, діяльнісно-практичний, більш того дослідниця вважає останній компонент є обов'язковим. Як вважає дослідниця, наявність першого досвіду передбачає набуття певних знаннєвих вмінь, що забезпечуватимуть наявність теоретичної конкретизації та, відповідно, подальшої концептуалізації певної педагогічної діяльності, яка безперечно впливає на створення цілісної системи вдосконалення та саморозвитку майбутніх вчителів у закладах вищої освіти.

Важливу думку висловили науковці (Максимчук, Кахіані, Кевпаніч, Звонар, Петрушко, Джуган, 2021), які вважають, що в структурі готовності майбутніх учителів до педагогічної діяльності не повинне бути перебільшення того чи іншого компоненту, оскільки саме взаємозумовленість всіх складових залежать від типологічних властивостей нервової системи майбутнього учителя, зокрема учителів образотворчого мистецтва. Науковці встановили, що високий рівень готовності до педагогічної діяльності зумовлений рівнем сформованості індивідуального стилю діяльності, зокрема умовою позитивного ставлення майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій з урахуванням індивідуальних особливостей нервової системи майбутніх учнів. Отже, суттєвим елементом майбутніх учителів образотворчого мистецтва професійної майстерності є знання теорії і методики образотворчого мистецтва, психології учня, володіння техніками образотворчого мистецтва, планувати освітній процес. Досліджуючи готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності, науковці враховували етапи такої готовності в кожному курсі навчання і запропонували такі компоненти готовності, як: мотиваційний, когнітивний, операційний та рефлексивний. Такий компонентний склад готовності майбутніх учителів до здійснення педагогічної діяльності надало можливість визначити нову цілісну якість, що виявляється в наявності мотивів, зорієнтованих на організацію будь-якого виду педагогічної роботи в процесі оволодіння спеціальними знаннями і вміннями з образотворчого мистецтва, які необхідні для майбутньої професійної діяльності. Отже, перший компонент – це мотиваційний компонент готовності, що визначається, як комплекс взаємопов'язаних мотивів майбутнього вчителя до здійснення педагогічної діяльності. Другий компонент – це когнітивний компонент, який характеризується кількістю і якістю засвоєних знань із комплексу навчальних дисциплін, які є підґрунтям розв'язання професійних завдань. Операційний компонент характеризується сформованою системою педагогічних умінь і

навичок, які використовуються майбутнім учителем у його професійно-педагогічній діяльності. Рефлексивний компонент готовності майбутніх учителів до професійної діяльності знаходить свій вияв у наявності вмінь самоаналізу і саморефлексії, як позитивних результатів, так і негативних.

Грунтовний аналіз наукової психолого-педагогічної літератури засвідчив різноманітність підходів науковців до визначення структури готовності майбутніх вчителів до професійної діяльності, звідси, – це пояснює складність та багатоаспектність досліджуваного явища.

Результати дослідження. Отже, в результаті проведеного аналізу науково-педагогічної літератури можна стверджувати, що структура готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-педагогічних технологій у професійній діяльності має містити мотиваційний, когнітивний, операційний та рефлексивний компоненти, які можуть формуватися залежно від рівнів їх сформованості в майбутніх учителів образотворчого мистецтва, а також відповідно до розроблених педагогічних умов.

Підставою для виділення мотиваційного компоненту досліджуваного явища було положення про те, що підґрунтям для виникнення діяльнісного або поведінкового аспектів є мотиваційна основа особистості. Саме *ціннісно-мотиваційний компонент* передбачає усвідомлення ставлення майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій, що визначає спрямованість майбутніх учителів образотворчого мистецтва на використання арт-технологій і певну взаємодію із зазначеними технологіями.

На думку Д. Строїлова, мотиваційний компонент готовності майбутніх учителів до педагогічної діяльності повинен вміщувати ціннісний аспект, оскільки саме мотиваційно-ціннісне ставлення до педагогічної діяльності у майбутніх учителів, зокрема образотворчого мистецтва, розглядається як визначальне утворення в синтезі структур, що сприяють формуванню професійної готовності майбутніх учителів (Строїлов, 2018). Натомість професійне ставлення особистості майбутніх учителів визначають як усвідомлену та емоційно виражену орієнтацію майбутніх учителів образотворчого мистецтва на певний вид педагогічної діяльності, тобто на використання арт-технологій у професійній діяльності.

Очевидно, що важливим показником сформованості мотиваційного компоненту у майбутніх учителів образотворчого мистецтва є наявність стійких мотивів та професійно-ціннісних орієнтацій, які забезпечують цілеспрямоване оволодіння арт-технологіями, що дозволяє майбутнім учителям задовольнити

потребу у творчому самовираженні, втілити установки на професійний і особистісний саморозвиток.

Мотивів у майбутніх учителів образотворчого мистецтва щодо використання арт-технологій у професійній підготовці може бути декілька, оскільки взаємодія людини з оточенням відбувається на основі стійкої мотивації особистості. Відносно стійка мотивація особистості до педагогічної діяльності забезпечується виникненням більше ніж одного мотиву, що означає полімотивованість педагогічної діяльності в ієрархічній організації цінностей і мотивів, втім можна виділити провідний особистісно значущий мотив, який і визначає зміст діяльності, в межах нашого дослідження – це використання арт-технологій в професійній діяльності. Слід відзначити, що один і той ж мотив може бути досягнутий за допомогою різних дій, які не суперечать провідному особистісно значущому мотиву певної діяльності (Нітченко, 2018). Формування мотивації у майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій в професійній підготовці є одним із умов саморозвитку і самовдосконалення особистості майбутніх учителів образотворчого мистецтва., що становить підґрунтя до розвитку педагогічної майстерності.

Наступний компонент структури готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій в професійній підготовці становить *змістовний*. Саме змістовий компонент відрізняється від інших компонентів структури системністю й високим рівнем знань з фахових дисциплін, психолого-педагогічних та методичних знань та основ професійного саморозвитку. Отже, змістовний компонент передбачає теоретичну готовність як систему когнітивних (методологічних, теоретичних, методичних і технологічних) і гностичних (аналітичних, прогностичних і проєктивних) компетенцій майбутнього вчителя. Сформованість змістовного компоненту свідчить про розвиток інтелектуальної активності майбутніх учителів, наявність у них власного особистісного потенціалу до використання арт-технологій у майбутній професійній діяльності.

Зміст мотиваційного та змістовного компонентів визначають стратегію професійної діяльності майбутніх учителів, що зорієнтовано на використання арт-технологій у професійній діяльності майбутніми вчителями образотворчого мистецтва. Наступний компонент структури готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій є *комунікативно-діяльнісний* компонент, який базується на комплексі психолого-педагогічних та фахових знаннях і вміннях, відповідає за реалізацію стратегії, в нашому випадку за реалізацію впровадження і використання арт-технологій в професійно-

педагогічній діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Комунікативно-діяльнісний компонент розглядається як практична готовність майбутніх учителів образотворчого мистецтва, який проявляється в наявності організаційних, розвиваючих і комунікативних компетентностей, а також умінь та навичок володіння арт-технологіями як системою інваріантних педагогічних умінь по вирішенню педагогічних завдань; умінь конструювати та проектувати освітній процес, зміст освіти, систему та послідовність дій об'єктів освітнього процесу.

Отже, в межах нашого дослідження вміння використовувати арт-технології в професійній діяльності ми будемо визначати як володіння майбутніми учителями образотворчого мистецтва способами і прийомами ефективного використання арт-технологій сприяють розв'язанню професійних задач. Безперечно, операційний компонент передбачає виконання певної навчальної діяльності, яка може бути представлена як система навчальних завдань у певних навчальних ситуаціях і передбачає навчальні дії, які визначаються, як способи вирішення навчальних завдань (Строїлов, 2018). Успішне виконання навчальних завдань потребує дотримання певних вимог щодо їх виконання, зокрема, по-перше, планування навчальних завдань повинно відбуватися не по одинці, а комплексно систематично, логічному взаємозв'язку і поетапно виконувати навчальні завдання враховуючи загальнодидактичні та частнометодичні принципи навчання; по-друге, планування діяльнісного аспекту потребує вирішення навчальних завдань не тільки для досягнення найближчих цілей, а й довгоочікуваних; по-третє, навчальні завдання повинні забезпечувати системність викладання й використання певних методів та прийомів навчання для досягнення освітньої мети; по-четверте, навчальні завдання повинні бути спроектовані таким чином, щоб продукти педагогічної діяльності були успішно засвоєні об'єктами освітнього процесу.

Остання вимога стосовно успішності виконання навчальних завдань на пряму залежить від останнього компоненту структури готовності майбутніх учителів до педагогічної діяльності, який передбачає контроль і рефлексію. Звідси, останній структурний компонент готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій є *особистісно-регулятивний*, який передбачає здатність до саморегуляції у процесі використання арт-технологій у педагогічній діяльності, самоконтроль і професійну самооцінку; вміння прогнозувати та співвідносити особистісно-професійні можливості; формування чіткої рефлексивної позиції, пов'язаної з самоактуалізацією. Цей компонент тісно пов'язаний з професійною

самосвідомістю, що включає самопізнання та саморозуміння.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Попереднє вивчення науково-педагогічної літератури, з одного боку, визначення специфіки професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, з іншого боку, надали нам підстави запропонувати власне бачення структури готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій в процесі професійної підготовки, яка складається з чотирьох взаємопов'язаних компонентів, а саме: ціннісно-мотиваційний, змістовний, комунікативно-діяльнісний та особистісно-регулятивний.

Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів вивчення проблеми. Подальші наукові розвідки вбачаємо в розробці критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій з метою перевірки реального стану сформованості готовності у майбутніх учителів образотворчого мистецтва до використання арт-технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Деркач, О. О. (2011). Арт-педагогіка : Програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності «Початкове навчання» освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст». Вінниця: ВДПУ.
2. Іванашко, О., Вічалковська, Н. (2014). Особливості психологічної готовності майбутніх учителів до роботи з дітьми із особливими освітніми потребами в рамках інклюзії. *Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*, 24, 328–338.
3. Красюк, Л. (2013). Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності: теоретичний аспект. *Гуманітарний вісник*, 28, 156–160.
4. Лук'янчук, М. В., Найт, Н. Ф (2021). Готовність майбутніх учителів іноземної мови до професійної діяльності: структура, рівні та критерії. *Академічні студії*, 2, 64–73.
5. Максимчук, Б., Кахіані, Ю., Кевпанич, В., Звонар, В., Петрушко, М., Джуган, Л. (2021). Готовність майбутнього вчителя початкової школи до професійної діяльності з фізичної культури: структурно-компонентний аналіз. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 3 (133), 80–87.
6. Нітченко, Г. Готовність майбутніх учителів трудового навчання до застосування інформативних технологій у професійній діяльності. 98–106. URL : https://dspu.edu.ua/sites/youngsc/AQGS/2013_6-2/pedagogy/98-106.pdf
7. Плющ, В. М. (2019). Готовність майбутніх учителів до професійного самовдосконалення як психолого-педагогічна проблема. *Наукові записки*, 183, 139–143.
8. Староста, В. І. (2019). Готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності: сутність, структура. *Народна освіта*, 3(39). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5923
9. Строїлова, Д. В. (2018). Готовність майбутніх учителів основ здоров'я до діяльності (компоненти, рівні). *Науковий часопис НПУ імені М. Д Драгоманова*, 63, 169–172.
10. Чапюк, Ю. (2015). Готовність до педагогічної діяльності як наукова проблема.

Педагогічний часопис Волині, 26–30.

11. Шевченко, Ю. (2018). Професійна готовність майбутніх педагогів у сучасній науковій літературі. *Молодь і ринок, 12 (167), 88–93.*

12. Шехавцова, С. О. (2007). Компетентнісний підхід як педагогічна умова формування соціокультурної компетентності у майбутніх вчителів іноземних мов. *Науковий портал Донбасу, №1.*

STRUCTURAL COMPONENTS OF FUTURE ART TEACHERS` READINESS TO USE ART TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING

Liu Lei

Postgraduate student of the Department of Pedagogy
SI "Luhansk Taras Shevchenko National University"

Poltava, Poltava region, Ukraine

ORCID ID 0009-0004-2182-6394

lulej213@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the identification of structural components of readiness of future teachers of art to use art-technologies in the process of their professional training in order to continue a study the real state of readiness of future teachers of art to use art-technologies. The article substantiates the multidimensionality and complexity of solving the problem of forming the readiness of future art teachers to use art technologies in the process of professional training. The signs of future teachers` readiness for pedagogical activity have been identified. It should be noted that while readiness for pedagogical activity is the result of professional training, professional competence is considered as the ability to solve professional tasks and problems, integration of experience and further self-education, and as the result of professional training of future fine arts teachers. Thus, the concept of «readiness for professional activity of future teachers» is not only a mental state, but also a stable characteristic of a personality, a long-term and permanent multicomponent structure that is transformed in advance as a result of a complex set of conditions and factors. As a result, the author proposes his own vision of the structure of future art teachers` readiness to use art technologies in the process of professional training, which consists of four interrelated components, namely: value-motivational, content, communicative-activity and personal-regulatory. The value-motivational component involves awareness of future art teachers` attitudes towards the use of art technologies, which determines the orientation of future art teachers towards the use of art technologies. The formation of the content component indicates the development of future teacher` intellectual activity, their own personal potential to use art technologies in their future professional activities. The communicative-activity component is manifested in the presence of organisational, developmental and communicative competences, as well as skills and abilities in mastering art technologies as a system of invariant pedagogical skills for solving pedagogical tasks. The personal-regulatory level involves the ability to self-regulation in the process of using art technologies in pedagogical activity, self-control and professional self-esteem.

Key words: future teachers` readiness; painting; art-pedagogical technologies; structure.

REFERENCES

1. Derkach, O. (2011). Art-pedahohika: Prohrama navchalnoi dystsypliny dlia studentiv spetsialnosti «Pochatkove navchannia» osvitho-kvalifikatsiinoho rivnia «spetsialist» [Art Pedagogy: The programme of study for students majoring in Primary Education of the specialist's degree level].

Vinnytsia: VDPU. 26 s. [in Ukrainian].

2. Ivanashko, O. & Vichalkovska, N. (2014). Osoblyvosti psykholohichnoi hotovnosti maibutnikh uchyteliv do roboty z ditmy iz osoblyvymy osvitimy potrebamy v ramkakh inkluzii [Features of psychological readiness of future teachers to work with children with special educational needs in the framework of inclusion]. *Zbirnyk naukovykh prats K-PNU imeni Ivana Ohiiienka, Instytutu psykholohii imeni H.S. Kostiuka NAPN Ukrainy*, 24, 328–338. [in Ukrainian].
3. Krasiuk, L. (2013). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do pedahohichnoi diialnosti: teoretychnyi aspek [Formation of future primary school teachers' readiness for pedagogical activity: theoretical aspect]. *Humanitarnyi visnyk*, 28, 156–160 [in Ukrainian].
4. Luk'ianchuk M. V., Nait N. F. (2021). Hotovnist maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy do profesiinnoi diialnosti: struktura, rivni ta kryterii. [Future foreign language teachers' readiness for professional activity: structure, levels and criteria]. *Akademichni studii*, 2, 64–73. [in Ukrainian].
5. Maksymchuk, B., Kakhiani, Yu., Kevpanych, V., Zvonar, V., Petrushko, M., Dzhuhan, L. (2021). Hotovnist maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly do profesiinnoi diialnosti z fizychnoi kultury: strukturno-komponentnyi analiz. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, 3 (133), 80–87. [in Ukrainian].
6. Nitchenko, H. (2018). Hotovnist maibutnikh uchyteliv trudovoho navchannia do zastosuvannia informatyvnykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti. [Readiness of Future Labour Education Teachers to Apply Information Technologies in Professional Activity]. 98 – 106. – URL : https://dspu.edu.ua/sites/youngsc/AQGS/2013_6-2/pedagogy/98-106.pdf [in Ukrainian].
7. Pliushch, V. M. (2019). Hotovnist maibutnikh uchyteliv do profesiinoho samovdoskonalennia yak psykholoho-pedahohichna problema [Future teachers' readiness for professional self-improvement as a psychological and pedagogical problem]. *Naukovi zapysky*, 183, 139–143. [in Ukrainian].
8. Starosta, V. I. (2019). Hotovnist maibutnikh uchyteliv do pedahohichnoi diialnosti: sutnist, struktura. [Readiness of Future Teachers for Pedagogical Activity: Essence and Structure]. *Narodna osvita. Elektronne naukove fakhove vydannia*, 3(39). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5923 [in Ukrainian].
9. Stroilova, D. V. (2018). Hotovnist maibutnikh uchyteliv osnov zdorov'ia do diialnosti (komponenty, rivni) [Readiness of future health educators to work (components, levels)]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. D Drahomanova*, 63, 169–172. [in Ukrainian].
10. Chapiuk, Yu. (2015). Hotovnist do pedahohichnoi diialnosti yak naukova problema [Readiness for teaching as a scientific problem]. *Pedahohichni chasopys Volyni*, 26–30. [in Ukrainian].
11. Shevchenko, Yu. (2018). Profesiina hotovnist maibutnikh pedahohiv u suchasni naukovi literature [Professional readiness of future teachers in modern scientific literature]. *Molod i rynok*, №12 (167), 88–93. [in Ukrainian].
12. Shekhavtsova, S. O. (2007). Kompetentnisnyi pidkhid yak pedahohichna umova formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti u maibutnikh vchyteliv inozemnykh mov [Competence-based approach as a pedagogical condition for the development of future foreign language teachers' socio-cultural competence]. *Naukovyi portal Donbasu*, №1. [in Ukrainian].

Матеріали надійшли до редакції
05.05.2024 р.